

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ ВІСНИК

Збірник наукових праць



ВИПУСК
2(2)

Засновано в 2011 р.
Виходить один раз на два роки

КИЇВ • 2013

Термінологічний вісник: Збірник наукових праць / Відп. ред. В. Л. Івашенко. – К.: Інститут української мови НАНУ, 2013. – Вип. 2(2). – 207 с.

До збірника увійшли статті термінологів України, Росії, Білорусі з найновіших (функціональне та когнітивне термінознавство) і традиційних (методологія термінознавства, галузеве, прикладне термінознавство) напрямів дослідження. Окремими рубриками подано консультації з актуальних проблем термінології, що сприятиме її унормуванню, випрацюванню рекомендацій щодо подальшого вживання; наукову хроніку та дисертаційні теми з термінології. Для мовознавців, фахівців різних галузей знань, аспірантів, докторантів, викладачів, студентів вищих навчальних закладів.

Терминологический вестник: Сборник научных трудов / Отв. ред. В. Л. Ивашенко. – К.: Институт украинского языка НАНУ, 2013. – 207 с.

В сборник вошли статьи терминоведов Украины, России, Беларуси, посвященные новейшим (функциональное и когнитивное терминоведение) и традиционным (методология терминоведения, отраслевое, прикладное терминоведение) направлениям исследования. Отдельными рубриками представлены консультации по актуальным проблемам терминологии, что поможет её нормированию, выработке рекомендаций относительно дальнейшего употребления терминов; научная хроника и диссертационные темы по терминоведению. Для языковедов, специалистов разных отраслей знаний, аспирантов, докторантов, преподавателей, студентов высших учебных заведений.

Terminolohichnyi Visnyk: Collected papers / V. L. Ivashchenko (managing editor). – K.: The NASU Institute of the Ukrainian Language, 2013. – Vol. 2 (2) – 207 p.

This volume brings together research papers by well-known Ukrainian, Russian, Belarusian scientists covering new (functional and cognitive) and traditional (methodology of terminology, branch, applied) spheres. Special columns contain consultations on actual problem of terminology aimed to normalize and work out recommendation concerning terms use; scientific chronicle and topics of theses in terminology. The volume is highly recommended for linguists, specialists in different fields of knowledge, postgraduates, lecturers and students.

Редакційна колегія

Головний редактор:

доктор філологічних наук, професор *П. Ю. ГРИЦЕНКО*

Відповідальний редактор:

доктор філологічних наук *В. Л. ІВАЩЕНКО*

Відповідальний секретар:

кандидат філологічних наук *Л. В. ТУРОВСЬКА*

академік, віце-президент НАНУ, доктор фізико-математичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України *А. Г. Наумовець*; академік НАНУ, доктор біологічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України *Д. М. Гродзинський*; академік НАМНУ, член-кореспондент НАНУ, доктор медичних наук, професор, президент Світової федерації українських лікарських товариств, заслужений діяч науки і техніки України *Л. А. Пиріг*; член-кореспондент НАНУ, доктор філологічних наук, професор *В. В. Німчук*; доктор філологічних наук, професор *К. Г. Городенська*; доктор філологічних наук, професор *Є. А. Карпіловська*; доктор філологічних наук, професор *І. М. Кочан*; доктор філологічних наук, професор *О. О. Тараненко*; доктор філологічних наук, професор *Н. М. Сологуб*; доктор технічних наук, професор *Б. Є. Рицар*; доктор технічних наук, професор *М. Д. Гінзбург*; доктор філологічних наук *С. О. Соколова*; кандидат філологічних наук, професор *Л. О. Симоненко*; кандидат філологічних наук *Л. П. Науменко*; кандидат філологічних наук *І. А. Казимирова*; кандидат філологічних наук *Н. О. Яценко*.

Коректори: *Л. А. Халіновська, І. В. Шматко, О. О. Коляденко*.

Рецензенти:

член-кореспондент НАНУ, доктор філологічних наук, професор *С. Я. Єрмоленко*

доктор філологічних наук, професор *В. В. Жайворонок*

доктор філологічних наук, професор *З. О. Валух*

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
11.04.2013 р. (серія КВ № 19881-9681ПР),
видане Міністерством юстиції України

Адреса редакції: 01001, Київ, 1, вул. М. Грушевського, 4,

т. 279–18–85, факс 279–56–19

e-mail: ium@ilan.uar.net

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту української мови НАНУ
(Протокол №3 від 19 березня 2013 р.)

© Інститут української мови НАН України, 2013

**I. МЕТОДОЛОГІЯ ТЕРМІНОЗНАВСТВА**

<i>Комарова З. И.</i> Основы системной методологии современной полипарадигмальной лингвистики и терминоведения	5
<i>Вакуленко М. О.</i> Методологічні засади вивчення наукової термінології	16

II. ГАЛУЗЕВЕ ТЕРМІНОЗНАВСТВО**1. ТЕРМІНОЛОГІЯ МЕДИЦИНИ, ХІМІЇ, БІОЛОГІЇ**

<i>Цимбал Н. А.</i> Полісемія в українській термінології органічної хімії	22
<i>Луковенко Т. О.</i> Складання як один із способів термінотворення у галузі гомеопатії	28
<i>Міняйло Р. В.</i> Етимони багатозначних і омонімних українських рибальських лексем	32
<i>Морозова Г. О.</i> Вторинна номінація як спосіб творення термінів акушерства і гінекології	38

**2. ТЕРМІНОЛОГІЯ МАТЕМАТИКИ, ФІЗИКИ, ТЕХНІКИ,
НАУК ПРО ЗЕМЛЮ ТА КОСМОС**

<i>Романова О. О.</i> Спеціальна лексика української мови як об'єкт лінгвістичного дослідження: термін і професіоналізм	42
<i>Колган О. В.</i> Префіксальний та префіксально-суфіксальний способи творення термінів гірничої справи	48
<i>Сокол І. О.</i> Основні віхи розвитку української гірничої термінології	52
<i>Халіновська Л. А.</i> <i>Вертоліт, гелікоптер чи гвинтокрил?</i>	58
<i>Гаращенко Л. Б.</i> Багатоконпонентні термінологічні одиниці загальнотехнічної терміносистеми	65
<i>Харчук Л. В.</i> Тематична класифікація українських електроенергетичних термінів	72
<i>Микутьчик Р. Б.</i> Антонімія українських фізичних термінів з прізвищевими компонентами	78

3. ТЕРМІНОЛОГІЯ СУСПІЛЬНИХ НАУК

<i>Закреницька Л. А.</i> Семантичні моделі поліморфемних термінів (на матеріалі англословної термінології християнського богослов'я)	82
<i>Снісаренко Я. С.</i> Вплив лінгвальних та екстралінгвальних чинників на розвиток суспільно-політичної лексики та суспільно-політичної термінології	88
<i>Монастирська Р. І.</i> Вербалізація правових понять у термінах на позначення непідприємницьких товариств	94
<i>Яцишин Н. П.</i> Юридична термінологія як спеціалізована система правових понять	99
<i>Вереш М. Т.</i> Загальна лінгвістична характеристика християнсько-богословської терміносистеми	104
<i>Фецько І. М.</i> Особливості використання термінів музейної сфери	108
<i>Василяйко І. Ю.</i> Лексико-семантичні відношення в українській термінології кіномистецтва	113
<i>Василькова Л. М.</i> Законодавче та філологічне тлумачення термінопонять кримінального права	120

III. ФУНКЦІОНАЛЬНЕ І КОГНІТИВНЕ ТЕРМІНОЗНАВСТВО

<i>Процик І. Р.</i> Спеціальна лексика в соціолекті українських футбольних фанатів	125
--	-----

<i>Поліщук Н. О.</i> Медична лексика в газетному тексті	132
<i>Таран А. А.</i> Термінологізація лексики в суспільно-політичному дискурсі	138
<i>Романюк Ю. В.</i> Детермінологізація дієслів у сучасній українській мові	143
<i>Середюк І. В.</i> Типологія детермінологізації англословних філософських термінів	150
<i>Півнюва Л. В.</i> Адаптація в українській термінології іншомовних лексем на позначення засобів розміщення туристів	157
<i>Мишланова С. Л., Гуреева А. М., Мишланов В. Ю.</i> Вариативність термінології Міжнародного Бакалавріата	162

IV. ПРИКЛАДНЕ ТЕРМІНОЗНАВСТВО. ТЕРМІН У СИСТЕМІ ОСВІТИ. КУЛЬТУРА ФАХОВОЇ МОВИ

<i>Жара Г.І.</i> Проблеми використання української анатомічної термінології в спортивних дисциплінах	171
<i>Харченко І. І.</i> Термінологічна компетентність як обов'язковий складник мовно-професійної культури майбутніх юристів	176

V. РЕЦЕНЗІЇ

<i>Потоцький М. К.</i> Словник української біологічної термінології – неординарна подія в українській лексикографії	181
--	-----

VI. КОНСУЛЬТАЦІЇ

<i>Іващенко В. Л.</i> Слідство – слідчі дії – розслідування	183
<i>Іващенко В. Л., Василькова Л. М.</i> Кримінальний кодекс України – Карний кодекс України // Кримінально-процесуальний кодекс України – Карно-процесуальний кодекс України	185
<i>Симоненко Л. О.</i> Грецький алфавіт – грецька абетка	187
<i>Симоненко Л. О.</i> Пожежний – протипожежний	187
<i>Симоненко Л. О.</i> Імунно-мікробні фактори – імунодефіцит	187
<i>Симоненко Л. О., Туровська Л. В.</i> Російсько-українські відповідники з пожежної справи	188
<i>Туровська Л. В.</i> Капітальні інвестиції – капітальні вкладення	189
<i>Туровська Л. В.</i> Жесткая вода – тверда вода // тяжелая вода – важка вода	190
<i>Туровська Л. В.</i> Казначейство – скарбниця	190
<i>Казимирова І. А.</i> Харчовий продукт – дієтична добавка	190
<i>Яценко Н. О.</i> Преддобруджский прогиб – Переддобруджинський прогин	191
<i>Яценко Н. О.</i> Оборот – обіг	191

VII. НАУКОВА ХРОНІКА

<i>Lauren C., Picht H., Alekseeva L. M., Mishlanova S. L.</i> 18 Steps of LSP Symposium to the East	193
<i>Яценко Н. О.</i> Міжнародна наукова конференція “Українська термінологія і сучасність” 23–25 квітня 2013 року	197

ДИСЕРТАЦІЙНІ ТЕМИ З ТЕРМІНОЛОГІЇ	200
---	-----

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	205
------------------------------------	-----

Комп'ютерне верстання та технічне редагування *І. Ганевський*

Підписано до друку 12.06.13. Формат 70×108/16. Папір офс. № 1. Гарн. Ньютон.
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 18,20. Обл.-вид. арк. 16,97. Тираж 150 прим. Зам. 3608.

Друкарня ВД “Академперіодика” НАН України, 01004 Київ, вул. Терещенківська, 4.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серії ДК № 544 від 27.07.2001 р.